

ИНФОРМАТОР ЗА ДИСКРИМИНАЦИЈА

2020

НОЕМВРИ

Нееднаквиот третман кон определено лице или група на лица поради нивните лични карактеристики претставува дискриминација. Основите, видот и областите во кои дискриминацијата се забранува најдетално се опфатени со Законот за спречување и заштита од дискриминација. Прифаќањето на различностите и заштитата од дискриминација се многу важни за напредокот на секое општество. Од овие причини Мисијата на ОБСЕ во Скопје и Хелсиншкиот комитет ги набљудуваат случаите на дискриминација, активностите на државата и останатите здруженија на граѓани во делот на превенцијата и заштитата од дискриминација. Информаторот ги прикажува податоците од набљудувањето во текот на еден месец.

Случаи на дискриминација

Нееднаков третман овој месец

4

ОБЛАСТ		
1 работни односи	0 образование	1 социјална сигурност
0 здравство	0 пристап до добра и услуги	1 домување
0 медиуми	0 избирачки права	1 друго

Реакции

Реакции овој месец

5

ВИД НА РЕАКЦИЈА		
0 осуда од функционери	4 соопштение од здр. на граѓани	0 протест
0 мислења на Народен Правобранител	0 мислења на Комисија за заштита од дискриминација и Државни институции	1 останато
ПРЕВЕНЦИЈА		
Активности на ДИ	0	Активности на здрж. на граѓани

Карактеристики на жртвата:

0% род	0% родов идентитет	25% пол	0% сексуална ориентација	0% етничка припадност	50% попреченост	25% корисници на дроги	0% друго
--------	--------------------	---------	--------------------------	-----------------------	-----------------	------------------------	----------

ПОВЕЌЕКРАТНА ДИСКРИМИНАЦИЈА

Кумулативна	0
Интерсекциска	0

ОБЛИК НА ДИСКРИМИНАЦИЈА

Директна	3
Индириктна	0
Вознемирување	1

СУДСКИ ПОСТАПКИ

Тековни судски постапки	2
Позитивни пресуди	0
Негативни пресуди	0

СЛУЧАИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ВО 2020

СЛУЧАИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ЗА ОКТОМВРИ 2020

СЛУЧАЈ:

Хелсиншкиот комитет за човекови права, во текот на месец ноември, регистрираше случај пријавен од родител на дете со аутизам. Имено, целото семејство трпи вознемирување и закани од страна на двајца соседи во станбениот зграда во која живеат. Соседите, во неколку наврати со клоци и тупаници, удирале на вратата од станот на семејството, извикувајќи дека ќе ги убијат нив и нивното деветгодишно дете со аутизам, поради тоа што им сметала вревата наводно предизвикана од детето кое тие постојано го нарекувале „ментално“.

Семејството го пријавило случајот во полициската станица, но сè завршило со полициски записник, по што не е забележана никаква реакција од институциите за вознемирувањето кон семејството и детето со интелектуална попреченост од страна на соседите. Имено, во 2018 година полицијата поднела кривична пријава за сторено кривично дело загрозување на сигурноста од член 144 од КЗ, која надлежното јавно обвинителство ја отфрлило поради тоа што конкретниот настан не ги исполнувало елементите на кривично дело што се гони по службена должност. Согласно правната поука на јавното обвинителство, семејството поднело приватна кривична тужба против сторителите. Рочиште по поднесената кривична тужба е закажано за март идната година и правниот тим на Хелсиншкиот комитет ќе ја мониторира судската постапка.

Во оваа смисла, мора да се напомене дека делата од омраза не се случуваат во вакуум, тие се насилна манифестација на предрасуди која понатаму процвита во пошироката заедница. Имајќи го ова предвид, кривичното дело загрозување на сигурноста на малолетното дете, поради неговата интелектуална попреченост, кое е очигледно мотивирано од нетолеранција и предрасуди кон припадниците на оваа ранлива група, може да се квалификува како дело од омраза. Основното јавно обвинителство неправилно ја отфрлило кривичната пријава со тоа што погрешно го квалификувало кривичното дело. Поради ова, Хелсиншкиот комитет ќе поднесе кривична пријава против сторителите за сторено кривично дело загрозување на сигурноста, како дело сторено од омраза¹.

Оттогаш наваму, и покрај тоа што вознемирувањето трае континуирано и е пријавувано во полицијата повеќе пати, семејството единствено добило известување од полициската станица дека соседите се само усно предупредени, без дополнително образложение.

Поради дискриминаторското постапување од страна на соседите и поради несоодветното постапување за заштита на семејството од дискриминација на полицијата, Хелсиншкиот комитет за човекови права на семејството ќе му обезбеди правна помош за составување Претставка до Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, веднаш по изборот на нејзините членови, поради сторена дискриминација по асоцијација врз основа на попреченост. Дополнително, Хелсиншкиот комитет ќе поднесе претставка до Одделот за внатрешна контрола при МВР, со цел да се испита непрофесионалното и незаконоското постапување на полициските службеници.

¹ Член 144 став 2 в.в. со став 1 од Кривичниот законик (Службен весник бр. 37/96, 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 142/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 41/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14, 196/15, 226/15, 97/17 и 248/18).

² На 24.11.2020 година Собранието на РСМ донесе Одлука за објавување на јавен оглас за избор на членови на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација (Службен весник бр.279 /2020).

СУДСКА ПРАКСА:

Во пресудата Беркман против Русија³ Европскиот суд за човекови права едногласно утврди повреда на член 5 став 1 (право на слобода и сигурност), и член 11 (слобода на собирање и здружување) во врска со член 14 (забраната за дискриминација) од Европската конвенција за човекови права, затоа што полицијата неоправдано ја лишила од слобода жалителката за време на јавен собир и не ги преземала сите неопходни чекори за да ја заштити од хомофобични напади на учесниците на контра-протестите.

Во конкретниот случај, Судот нагласува дека Конвенцијата не предвидува единствено обврска за државата да не го попречува правото на слободно собирање и здружување. За тоа право да биде ефективно остварено, властите имаат обврска да обезбедат непречен пристап до собираите и да ја гарантираат безбедноста на сите учесници без оглед на нивната сексуална ориентација и/или родов идентитет.

Во случајот на жалителката, полицијата иако однапред имала сознание за ризикот од можни тензии, особено поради поголемата бројка на учесници во контрапротестите, останала настрана и не реагирала во одбрана на учесниците од вербални хомофобичните напади. Имено, полицијата не преземала никакви дејствија за да ги спречат или намалат тензиите помеѓу двете групи и реагирала дури тогаш кога се појавила можноста од физички напади. Судот потенцира дека должноста на властите да преземат чекори за заштита и пристапот до настанот, била дотолку позначајна во случајот на жалителката, имајќи предвид дека таа припаѓа на ранлива малцинска група, кон која има историја на омраза во јавниот живот во Русија. Пасивниот однос на полициските службеници во почетната фаза од настаните, очигледниот недостаток на преземање превентивни мерки (официјални изјави за промовирање толеранција, следење на активностите на хомофобичните групи или воспоставување комуникација со организаторите на настанот) како и последователните лишувања од слобода на учесниците, покажуваат дека властите биле единствено загрижени да го одржат јавниот ред и не сметале дека треба да посредуваат на собирот.

Судот укажува на тоа дека домашните судови што одлучувале по наводите на жалителката го примениле истото тесно толкување во однос на обврските кои за државата ги предвидува Конвенцијата. За Судот е од особено значење тоа што обврската за заштита на учесниците на собирот е од исклучително значење во конкретниот случај, особено поради тоа што жалителката и останатите учесници припаѓаат на малцинска група. Доколку се има предвид историјата на виктимизација на оваа група во руското општество, очигледни се дискриминаторските аспекти на инцидентот и степенот на ранливост на жалителката, која јавно се поистоветувала со групата таргетирана од предрасуди врз основа на сексуална ориентација и родов идентитет.

Иако полициските службениците биле запознаени со хомофобичните елементи на контрапротестите, не ги преземале сите соодветни превентивни мерки за заштита. Судот наведува дека како резултат на ова, учесниците на настанот што се бореле против дискриминацијата врз основа на сексуална ориентација и родов идентитет, самите станале жртви на хомофобични напади поради пропуст на властите.

³ Case of Berkman v. Russia (Application no. 46712/15).

РЕСУРСИ:

1. ОБСЕ, „Одговор на Ковид-19 кризата: Човекови права и родова анализа“ –

<https://www.osce.org/mission-to-bosnia-and-herzegovina/470655>

2. Европска мрежа на правни експерти за родова еднаквост и недискриминација, „Законодавство за дискриминација врз основа на возраст надвор од областа на вработување“ –

<https://www.equalitylaw.eu/downloads/5302-age-discrimination-law-outside-the-employment-field-pdf-1-51-mb>

3. Европска мрежа на правни експерти за родова еднаквост и недискриминација, „Дискриминација врз основа на сексуална ориентација надвор од пазарот на трудот“ –

<https://www.equalitylaw.eu/downloads/5301-sexual-orientation>

4. Еквинет, „Финскиот Врховен суд забрани постоење на нордиска неонацистичка организација“

<https://equineteurope.org/2020/finnish-supreme-court-bans-nordic-neo-nazi-organization/>

5. Глас против насилство „Борбата против насилство врз жените мора да продолжи и кога глобалната кампања ќе заврши“ –

<https://www.glasprotivnasilstvo.org.mk/25-11-2020-borbata-protiv-nasilstvo-vrz-zhenite-mora-da-prodolzhi-i-koga-globalnata-kampana-ke-zavrshi/>

6. Хелсиншки комитет за човекови права „Инфографик за состојбата со човековите права во време на КОВИД-19“ –

<https://mhc.org.mk/reports/infografik-za-sosto%1%98ba-ta-so-chovekovite-prava-vo-vreme-na-kovid-19/>

7. Коалиција МАРГИНИ, „Имаме ли победник? Родови нееднаквости во здравјето и животните перспективи на адолесцентите од Северна Македонија“ –

http://coalition.org.mk/wp-content/uploads/2020/10/margini_ro-dovi-neednakvosti_2020_final.pdf

8. Македонско здружение на млади правници „Состојбата на азилот во Република Северна Македонија 2018 – 2019 година“ –

<https://myla.org.mk/wp-content/uploads/2020/11/Sostojba-so-azil-RSM-2018-2019.pdf>

9. ХОПС, „Евалуација на Националната стратегија за дроги на Република Македонија 2014–2020 година“ –

<https://hops.org.mk/wp-content/uploads/2020/10/1-Evaluat-sija-na-Natsionalnata-strategija-za-drogi-na-Republik-a-Makedonija-2014-2020-za-CIP.pdf>

Содржината на ова издание не секогаш ги одразува погледите или ставовите на Мисијата на ОБСЕ во Скопје.

Организација за безбедност и соработка во Европа
Мисија во Скопје

ПРИЈАВИ ДИСКРИМИНАЦИЈА НА:
+389 (0)2 3119 073 / 078 252 812